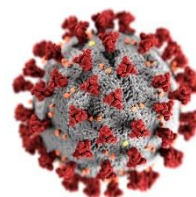

Året som gått 2020 - Viktiga frågor för ÅI

Nationellt fokus

Corona

Under 2020 har branschen, som så många andra branscher, påverkats av coronapandemin. Avfallsflödena har förändrats och permitteringar har införts. Som branschorganisation har vi haft en tät kontakt med Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap, MSB. Vi har kontinuerligt uppdaterat information om godkända förpackningar och transporter för smittförande avfall på webben.

Politiska kontakter

Under året har vi träffat många politiker för att framföra återvinningsbranschens synpunkter. Bland annat har vi träffat näringsminister Ibrahim Baylan, och miljö – och klimatminister Isabella Lövin samt några av deras närmaste tjänstemän. Vi har också haft möten med flera olika riksdagsledamöter. Inte minst har vi deltagit i många samtal i framtagandet av Sveriges nationella strategi för cirkulär ekonomi.

Det är positivt att regeringen nu har tagit fram en nationell strategi för att ta ett helhetsgrepp om Sveriges arbete med cirkulär ekonomi. Vi ser att vårt lobbyarbete gentemot departementet har påverkat innehållet i strategin och att många av ÅI:s frågor och perspektiv finns med. I samtalen med politiker har vi bland annat har vi fokuserat på vad som behövs för en ökad användning av återvunna råvaror, återvinningsens roll för att minska Sveriges klimatpåverkan, behovet av en förändrad avfallslagstiftning och behovet av förbättrade tillstånds- och tillsynsprocesser, samt vikten av förbättrade konkurrensvillkor på avfallsmarknaden.

Remisser som ÅI har yttrat sig om under 2020

- Genomförande av reviderade EU-direktiv på avfallsområdet och rättsliga förutsättningar för en ändamålsenlig avfallsstatistik och en digital lösning för spårbarhet av farligt avfall.
- Skatteverkets promemoria om omvänd skattskyldighet för mervärdesskatt vid handel med avfall och skrot av vissa metaller
- Betänkande av utredningen om en giftfri och cirkulär återföring av fosfor från avloppsslam
- Rapportering och sanktionsavgifter
- Naturvårdsverkets "förslag till författningsändringar med allmänna regler för vissa verksamheter som behandlar avfall" och "förslag till allmänna regler för vissa verksamheter som hanterar avfall"
- Kommunalt ansvar för insamling och materialåtervinning av returpapper

Regeringsuppdrag och utredningar som ÅI har deltagit i och haft kontakt med under 2020

Några exempel på regeringsuppdrag och utredningar som ÅI har deltagit aktivt i under året är:

- Utredningen om verksamheters kommunala avfall (frivalsutredningen)
- Förbättrad avfallsstatistik och spårbarhet av farligt avfall
- Vissa frågor kopplade till genomförandet av engångsplastdirektivet
- Frågor kopplade till producentansvaret för förpackningar och avskaffandet av producentansvaret för returpapper
- Frågor kopplade till utredningen om producentansvar för textil
- Hållbar slamhantering, Utredningen om en giftfri och cirkulär återföring av fosfor

Producentansvarsförordningarna

Under 2020 fortsatte ÅI sitt påverkansarbete med att nära följa miljödepartementets och Naturvårdsverkets arbete med producentansvaret för förpackningar och returpapper. För att arbetet ska vara effektivt har vi haft en aktiv "Producentansvarsgrupp". Inom gruppens arbete har ÅI haft kontinuerliga kontakter med Naturvårdsverket, miljödepartementet och ett flertal olika riksdagsledamöter.

Avskaffandet av producentansvaret för returpapper

I början av året gick miljödepartementet ut med information om att producentansvaret för tidningar skulle upphävas. Anledningen till detta var att tidningsbranschen har det tufft med minskade tidningsupplagor och annonsintäkter och därmed inte klarar de nya pålagorna då den fastighetsnära insamlingen kommer att fördyra kostnaderna för producenterna. Ansvar har istället föreslagits övergå till kommunerna. Vi har under året varit mycket kritiska till detta beslut eftersom tidningsåtervinningen har fungerat bra fram till att regeringen beslutade om förändringar för den fastighetsnära insamlingen.

Begreppet "kommunalt avfall" och frival

Under året har vi diskuterat flitigt med Naturvårdsverket kring innebörden i begreppet "kommunalt avfall". Den nya EU-lagstiftningen använder begreppet "kommunalt avfall" som ska ersätta begreppet "hushållsavfall" samt "därmed jämförbart avfall". I samtal med både Miljödepartementet och Naturvårdsverket fick vi klargjort att det inte skulle bli några ansvarsförändringar utifrån hur "kommunalt avfall" ska tolkas. I propositionen gick det att läsa "Att uttrycket kommunalt avfall ersätter termen hushållsavfall bör dock inte i sig innebära att ansvaret för hanteringen av avfallet ändras". Definitionens innebörd har dock lyfts upp av miljödepartementet och Naturvårdsverket igen under 2021 och ÅI är fortsatt engagerad i frågan. Under 2020 tillsattes en utredning om införande av frival för verksamheters hushållsavfall. Viveke Ihd deltog som expert i utredningen och lyfte fram ÅI:s perspektiv i diskussionen.

Digitalt system för spårbarhet av farligt avfall

Under 2020 har vi fortsatt arbetet med att förbereda införandet av ett digitalt system för spårbarhet av farligt avfall. Innan sommaren skickade vi en hemställan om att Sverige bör begära uppskov hos EU-Kommissionen när det gäller införandet av ett digitalt system för spårbarhet av farligt avfall med hänsyn till den pågående coronapandemin. Det huvudsakliga skälet till denna begäran var det faktum att den pågående pandemin inledningsvis innebar stora nedstängningar av svensk industri med permitteringar och varsel som följd. Därutöver var det i dagsläget oklart hur den legala ramen för spårbarhetssystemet skulle se ut. Vår hemställan resulterade i att införandet sköts upp fyra månader och systemet började istället gälla 1 november 2020 istället.

Utsortering och separat insamling av byggavfall

I enlighet med EU:s avfallsdirektiv infördes det från och med augusti nya krav på sortering av avfall från byggande och rivning. Avfallet ska numera sorteras ut i minst sex fraktioner, men möjlighet till dispens finns. Det infördes också krav på att avfall som har samlats in separat för att förberedas för återanvändning eller för att materialåtervinnas inte får förbrännas. Dessa nya regler har bidragit till en förnyad diskussion om hur vi kan nå en ökad återvinning av bygg- och rivningsavfall som vi har fört med byggbranschen och Naturvårdsverket. Tillsammans med Byggföretagen arrangerade vi också haft en utbildning för bygg- och återvinningsföretag. Från Naturvårdsverket deltog Henrik Sandström som pratade om de nya byggreglerna och Dick Hedeklint informerade om spårbarheten om farligt avfall.

Miljöbrott

Med anledning av skrivierna om Think Pink i media (som inte är medlem i ÅI) så har vi haft samtal med politiker och myndigheter. Vi har bland annat lyft vikten av kompetent tillsyn och att seriösa aktörer måste premieras exempelvis i upphandlingar. Vi har lyft fram att ett medlemskap i ÅI innebär efterlevnad av vår egen Värdegrund och Uppförandekod, vilket innebär en kvalitetsgaranti för branschens kunder.

Behovet av kontantförbud inom skrothandeln

Under 2020 har järn- och metallgruppen fortsatt driva frågan om införande av kontantförbud för handel med skrot. Bland annat har gruppen lyft frågan medialt och haft diskussioner med riksdagsledamöter som har lagt fram förslaget i riksdagen. Tyvärr har det ännu ej gett några resultat.

Klassning av kabel

Under 2020 har vi lyft frågan om inte all kabel bör klassas som farligt avfall till diskussion med Naturvårdsverket. I vår Järn- och metallgrupp har vi arbetat, tillsammans med en konsult, med att ta fram ett dokument om kabelskrot. Ett av syftena har varit att ta fram ett diskussionsunderlag för att i dialog med Naturvårdsverket, och andra berörda myndigheter, skapa rätt förutsättningar för en miljömässigt god hantering av kabelrester i Sverige som är i samklang med resten av EU. Idag skiljer

det stort mellan olika myndigheters klassning av om kabelskrot är farligt avfall eller inte. En annan fråga är att skillnader mellan olika länders klassning påverkar exporten.

Innovationskritiska råmaterial

ÅI har haft flera möten med politiker och myndigheter om återvinning och cirkularitet av innovationskritiska råmaterial under året. Intresset är stort och ÅI har fört fram möjligheter till ökad återvinning och användning av återvunna råvaror genom: 1. Kravställning kring återvinningsbarhet och återvunnet innehåll i offentlig upphandling. 2. Förändringar i producentansvaren för elektronik och bilar på EU-nivå. 3. Införande av rapporteringsskyldighet i aktiebolagen för dem som sätter produkter med CRM-ämnen på marknaden.

Upphandling av återvinning och återvunnet material

Upphandlingsmyndigheten har under året arbetat med att ta fram upphandlingskriterier för en mer cirkulär upphandling. Bland annat har det varit fokus på att utveckla upphandlingskriterier för förpackningar och emballage inom vård och omsorg, livsmedel och byggsektorn. Vår plastgrupp gav input till myndighetens arbete och vi har deltog aktivt i arbetet med kriterieutvecklingen.

Delegationen för cirkulär ekonomi

Under 2020 har Delegationen för cirkulär ekonomi utvidgats med flera nya ledamöter och ÅI:s ordförande Annika Helker Lundström har valts in som vice ordförande för Delegation. Delegationens arbete har utvecklats och en rad cirkulära styrmedelsförslag har tagits fram för att driva på Sveriges arbete för en cirkulär ekonomi. Delegationen har haft ett fortsatt stort fokus på plast, design för cirkularitet och offentlig upphandling. Samtidigt har det tillkommit nya arbetsområden, såsom exempelvis cirkulär anläggningsindustri, hållbara flöden av metaller, mätning av cirkulär ekonomi, hållbar och cirkulär VA, stärkt spårbarhet, utökat producentansvar och cirkulärt byggande. Kansliet har deltagit aktivt i flera av delegationens expertgrupper.

Circular Sweden – ett forum för cirkulära produkt- och materialflöden

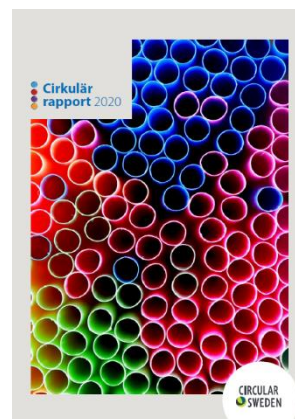
ÅI driver företagsforumet Circular Sweden sedan 2018. Syftet med forumet är att öka andelen återvunnet material i produkter och att tillsammans med producenter driva på politik och regelverk för mer cirkulära materialflöden. Förutom ÅI deltar IKEA, NCC, H&M, Houdini, Tarkett, Axfood, Coca-Cola European Partners och Spendrups Bryggeri sedan tidigare som medlemmar i företagsforumet. Under 2020 anslöt även White arkitekter och Blocket som nya medlemmar.

Strategin är att genomföra dialog inom näringslivet, bedriva politisk påverkan, lyfta goda exempel och visionen om den cirkulära samhället, samt arbeta nära forskningen kring cirkulära materialflöden. Under 2020 hade Circular Sweden fortsatt fokus på värdekedjorna; plast, textil och

byggmaterial, men arbetade även mycket med upphandlingsfrågor i nära dialog med upphandlingsmyndigheten och med cirkulära designfrågor i nära dialog med de tre stora svenska designorganisationerna.

Under 2020 har verksamheten bland annat bestått av styrgruppsmöten, workshops och seminarier. Forumet har bland annat tagit fram gemensamma positionspapper och förslag som input till regeringens arbete med strategin för cirkulär ekonomi, samt hur Sverige kan driva på design för cirkularitet på EU-nivå, samt fått debattartiklar publicerade om detta. En rapport med medlemmarnas cirkulära mål och aktiviteter lanserades också under 2020.

Färdplan för fossilfri konkurrenskraft

Under 2020 färdigställdes och antogs ÅI:s färdplan för fossilfri konkurrenskraft och cirkulär ekonomi. Mårten Widlund, vd PreZero, företrädde ÅI vid överlämningen till regeringen och förde samtal om våra styrmedelsförslag med dåvarande miljö- och klimatminister Isabella Lövin och näringsminister Ibrahim Baylan.

Färdplanen har både fokus på hur återvinningsbranschen kan bli fossilfri och på vad som behövs för att nå ett mer cirkulärt samhälle.

Enligt färdplanen ska ÅI:s medlemmar under 2021 kartlägga sina klimatpåverkande utsläpp och sätta upp egna klimatmål.

Arbetet med klimatberäkningar påbörjades redan under 2020 då ÅI genomförde en gemensam workshop kring GRI och systemgränser för beräkningarna. Detta arbete fortsätter under 2021.

Färdplanen innehåller olika branschåtaganden för fossilfrihet och en mer cirkulär ekonomi, men också en rad uppmaningar till politiker och EU-institutioner. ÅI fortsätter att arbeta aktivt både med våra egna åtaganden och påverkan för att driva igenom angivna styrmedelsförslag.

Europeiskt fokus

Nya avfallsdirektiv

Under 2020 infördes sex nya europeiska avfallsdirektiv:

- Avfallsdirektivet
- Förpackningsdirektivet
- Deponidirektivet

- Direktivet om uttjänta fordon
- Batteridirektivet
- WEEE-direktivet

I samband med implementeringen av direktiven har Ål:s kansli träffat både tjänstemän från Miljödepartementet och Naturvårdsverket under året. En lagrådsremiss beslutades under våren 2020 och en proposition lades fram för införandet. Med anledning av detta har det varit flera diskussioner under året rörande de olika förordningarna och föreskrifterna som berör avfallsområdet.

EU-kommissionen har infört nya miljövillkor för avfallsbehandling

Senaste den 17 augusti 2022 måste verksamhetsutövare anpassa sig till BAT-slutsatser för avfallsbehandling. De finns som bilaga till Europeiska kommissionens genomförandebeslut; EU 2018/1147 av den 10 augusti 2018 om fastställande av BATslutsatser för avfallsbehandling.

Positionspapper

Ål:s branschorganisation i Europa, Euric, har under 2020 arbetat fram ett antal positionspapper inom olika aktuella områden i europapolitiken. Vi har under året sagt upp vårt medlemskap i FEAD eftersom det är svårt för ett litet kansli att hinna bevaka frågor från två aktiva organisationer. Ål:s kansli och medlemmar har deltagit på flera av dessa möten.

Exempel på positionspapper som har arbetats fram av Euric under 2020:

- **Handlingsplanen om cirkulär ekonomi**
- **Kemikalier och avfall**
- **Batterier** med koppling till EU-förordningen om batterier
- **Textil** med fokus på producentansvar för textilier
- **Metall/elektronik** 1. Cirkulär metallstrategi 2. Bränder 3. Design av mobile och surfplattor
- **Gränsöverskridande transporter** 1. Revisionen om gränsöverskridande transporter 2. Plast
- **Plast** 1. Öka plaståtervinningen: Boosting Technical Plastics Recycling 2. Covid 3. Faktasammanställning om plaståtervinning 4. Återvunnen plast i bilar
- **Däck** 1. Pressmeddelande: To support continued use of Tyre-derived infill 2. Broschyr: Mechanical Tyre Recycling

Kommunikation

Centralt i ÅI:s kommunikation under 2020 har varit att visa en ökad användning av återvunna råvarors betydelse för klimatet. Konkurrensneutraliteten på insamlingsmarknaderna betonades som viktiga för att öka återvinningen och tillgodose industrins behov av återvunnen råvara.

För att underlätta ÅI:s kommunikation och politiska påverkan har vi bland annat tagit fram och använt positionspapper som förankrats i ÅI:s styrelse och expertgrupper. ÅI:s kommunikation syftar inte bara till att informera om branschens behov, möjligheter och utmaningar. Vi sätter agendan och påverkar politiska beslut genom att lyfta fram konkreta politiska förslag och föra dialog med politiker och myndigheter så att de får kunskap om hur beslut och regelverk påverkar återvinningsbranschen.

Kommunikationen tar sin utgångspunkt i ÅI:s prioriterade frågor

ÅI:s prioriterade frågor under 2020 har varit följande:

ÅI verkar för en hållbar resursanvändning genom att återvunna råvaror prioriteras framför jungfruliga råvaror i samhället.

1. Ställ krav på konkurrensneutralitet på avfallsmarknaden
2. Verka för att återta förlorade värden genom en övergång till cirkulär ekonomi genom att:
 - Prioritera och öka efterfrågan på återvunna råvaror
 - Kräva design för återvinning
 - Kräva utsortering av återvinningsbart avfall
3. Premiera ansvarsfulla aktörer för att utveckla branschen

Media

Under 2020 har ÅI lyft flera viktiga frågor via media, genom att pinpointa journalister, publicera pressmeddelanden och skriva debattartiklar. Några av de debattartiklar som ÅI fick publicerade var :

- Expressen: Varför ska folk betala avgift för reklam de inte bett om?
- Dagens Nyheter: Ny myndighet behövs för att klara en cirkulär ekonomi
- Göteborgsposten: Med en cirkulär ekonomi kan vi halvera industrins utsläpp
- Dagens Industri: Cirkulär ekonomi är vägen till ett fossilfritt samhälle
- Dagens Samhälle: Upphandla cirkulärt om klimatmålen ska klaras
- Dagens Industri: Regeringen behöver lika tuff plaststrategi som företagen

Några pressmeddelanden som ÅI skickade ut var:

- Avskaffandet av producentansvar för returpapper strider mot regeringens cirkulära strategi
- Annika Helker Lundström vice ordförande i Delegationen för cirkulär ekonomi
- Minskad återvinning när regeringen avskaffar producentansvar för tidningar
- Viveke Ihd ny vd för Återvinningsindustrierna
- Återvinningsindustrierna välkomnar EU:s nya handlingsplan för cirkularitet
- Återvinningsindustrierna vill att företag ska ha rätt att äga sitt eget avfall
- Två av tre svenskar vill se krav på att produkter ska vara enkla att återvinna

EXPRESSEN

ÅI har också kommunicerat aktivt under 2020 via Twitter och LinkedIn.

Utvecklad internkommunikation

Under 2020 har ÅI:s vd Viveke Ihd utvecklat internkommunikationen genom att skicka ut månadsvisa vd-brev till alla medlemmar. Brevens haft fokus på aktuella frågor, vad som händer i vår verksamhet, samt vad kansliet har valt att fokusera på i arbetet.

Organisation

ÅI:s styrelse

Vid utgången av 2020 var följande personer med i styrelsen:

Annika Helker Lundström, ordförande

Mårten Widlund, PreZero

Anders Jansson, Heidelberg Cement Miljö

Martin Leander, Stena Recycling

Felix Lindberg, Lindberg & Son

Karin Eberle, Liselotte Löf

Anders Fagerström, Veolia Recycling Solutions

Sweden

Mikael Hedström, Ragn-Sells

Dino Eklöf, Office Recycling

Jesper Nyberg, Mirec Recycling Solutions

Nicklas Johansson, Fortum Waste Solutions (adjungerad)

Per-Eric Bjurenborg, Urbaser (adjungerad)

ÅI:s Expertgrupper

En betydande del av ÅI:s arbete sker i expertgrupperna. Alla medlemmar har möjlighet att delta i grupperna. Under det senaste året har framförallt grupperna som hanterar frågor som omfattar det pågående arbetet och utredningar relaterade till återvinning inom EU, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen och regeringskansliet fått mycket information och varit mycket aktiva.

ÅI:s expertgrupper är:

- Avfallsbränslen/förbränning
- Biologisk behandling inkl. fosfor
- Bygg- och rivningsavfall
- Metall/ elektronik
- Farligt avfall/ deponi/ förorenade områden
- Materialslag: Papper/plast/ textil/ biologiskt mm
- Miljörådet
- Konkurrens/upphandling/producentansvar
- Kommunikation
- Klimatberäkningar

Exempel på övrigt arbete som bedrivits av kansliet under 2020 med koppling till expertgrupperna:

- Nätverket mot metallstölder
- Svenskt näringslivs arbetsgrupp i miljöfrågor
- Avfallsrådet hos Naturvårdsverket
- Dialogmöte med Kemikalieinspektionen för att diskutera strategier för att uppnå giftfri miljö
- Dialogmöten med Upphandlingsmyndigheten om upphandling av återvinning och återvunnet material
- Nationella kunskapsplattformen för textil
- Samverkansmöten mellan Svenskt Näringsliv och Naturvårdsverket
- Naturvårdsverkets vägledningar om återvinning av avfall i anläggningsarbeten
- Naturvårdsverkets arbete med spårbarhet av farligt avfall
- Utveckling av våra byggavfallsskyltar och BEAst-artikelnnummer

Kansliet

Återvinningsindustrierna har under 2020 haft två anställda. Viveke Ihd har ansvarat för och representerat verksamheten som vd och Ellen Einebrant har huvudsakligen arbetat med kommunikation, politisk påverkan och företagsnätverket Circular Sweden. Utöver detta har även konsulter anlåtats i verksamheten.

Stort tack till alla medlemmar, styrelsen och expertgrupper för det gångna året! | Vick och Ellen på kansliet